

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J.**, zastúpeného spoločnosťou: **A.**, proti žalovanému: **Z.**, zastúpenému **A.**, **o zaplatenie 3 185,29 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 16Cb/57/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 20. júna 2012 č. k. 16Cb/57/2006-383 v časti výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 2 521,41 eur a trovy konania vo výške 763,96 eur v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 24. septembra 2013 č. k. 21Cob/163/2012-422, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora **o d m i e t a.**

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 129,56 eur na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Galanta rozsudkom zo dňa 20. 06. 2012 č. k. 16Cb/57/2006-383 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2 521,41 eur a trovy konania vo výške 763,96 eur, vo zvyšku súd žalobu zamietol a súčasne s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p. vyslovil, že o trovách právneho zastúpenia rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca na základe mandátnej zmluvy vykonal mimo exekučného konania úkony smerujúce k zaplateniu pohľadávky, a to, že kontaktoval pôvodného dlžníka a navrhol mu splátkový kalendár. Taktiež podal návrh na vydanie platobného rozkazu a návrh na začatie výkonu rozhodnutia. Ďalej uviedol, že k zániku pohľadávky prišlo mimo exekučného konania, a to uzatvorením kúpnej zmluvy a zmluvy o započítaní pohľadávok prostredníctvom právnej pomoci J. Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že za podanie návrhu na vydanie platobného rozkazu a návrhu na výkon exekúcie žalobcovi prináleží odmena vo výške 2 521,41 eur podľa uzavretej mandátnej zmluvy. Žalobca uvedenú činnosť v prospech žalovaného vyvíjal tým, že nevypovedal v exekučnom konaní mandátnu zmluvu žalobcovi a exekučné konanie bolo zastavené započítaním pohľadávok aj žalovaného, čím došlo k naplneniu podstaty mandátnej zmluvy a žalobcovi patrí odmena. Vo zvyšku, vo výške poskytnutého plnenia 663,38 eur, návrh ako nedôvodný zamietol.

Na odvolanie účastníkov konania Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací, rozsudkom z 24. septembra 2013 č. k. 21Cob/163/2012-422 rozsudok súdu prvého stupňa v časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 2 521,41 eur potvrdil. Vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení uviedol, že žalobca úkony v záujme vymoženía pohľadávky žalovaného vykonal, pričom ich vykonanie nie je možné označiť za nie riadne alebo nevedúce k dosiahnutiu účelu mandátnej zmluvy. Poukázal na to, že žalobcom iniciované začatie konania predajom nehnuteľnosti malo zásadný význam z hľadiska primätia povinného k uspokojeniu pohľadávky žalovaného prevodom nehnuteľnosti a súvisiacim započítaním pohľadávok. Dospel k záveru, že účastníci mandátnej zmluvy nepočítali so všetkými

možnými spôsobmi uspokojenia vymáhanej pohľadávky, čo nemôže mať za následok, že v prípade uspokojenia pohľadávky inak ako fyzickým odovzdaním vymoženej čiastky nárok na odmenu mandatárovi nevznikne.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) napadol, na základe podnetu žalovaného, rozsudok súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu mimoriadnym dovolaním, v ktorom vyslovil názor, že pokiaľ súd prvého stupňa oprel dôvodnosť uplatneného nároku o dva úkony, ktoré žalobca vykonal – podanie návrhu na vydanie platobného rozkazu a návrhu na výkon exekúcie, tieto neboli predmetom mandátnej zmluvy a oba návrhy podal na základe osobitného plnomocenstva. V danom prípade vystupoval žalobca ako splnomocnený zástupca. Uviedol, že pokiaľ žalobca chcel a mal v úmysle upraviť odmenu v mandátnej zmluve aj za úkony, na základe ktorých si nárok uplatnil (a aj mu bol na uvedenom základe priznaný), tieto skutočnosti mali zo zmluvy nesporne vyplývať. Uvedený úmysel musel byť strane, ktorej bol prejav vôle určený známy, inak sa musí vykladať v neprospech toho, kto zmluvu vyhotovil. Pohľadávka žalovaného bola vymožená J. predajom nehnuteľnosti a započítaním pohľadávky. Aj za tieto právne služby bola žalovaným poskytnutá odplata. Okrem toho žalovaný uhradil aj trovy exekúcie, pretože k jej zastaveniu došlo v dôsledku späťvzatia návrhu. Nárok žalovaného nemohol byť vymožený dvakrát, teda ani náklady spojené s vymožením pohľadávky nemôžu prislúchať dvom subjektom. Navrhol uvedené rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie z dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť a uplatnil si trovy dovolacieho konania. Uviedol, že považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za správne. Poukázal na to, že účastníci zmluvy sa presne dohodli na obsahu zmluvy a na jej podstatných náležitostiach a zmluva bola uzatvorená podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Považuje ju za platný právny úkon. Mandatár – žalobca si riadne splnil svoje povinnosti zo zmluvy a svojim konaním vyvíjal činnosť smerujúcu k vymáhaniu pohľadávok mandanta – žalovaného mimo exekučného konania, a to v dobrej viere a podľa pokynov a informácií mandanta – žalovaného. Ďalej uviedol, že mandatárovi - žalobcovi nikdy, na základe zmluvy, nárok na odmenu za svoju činnosť nebol viazaný na prinesenie očakávaného výsledku.

Žalovaný k stanovisku žalobcu zopakoval svoje tvrdenia a prednesy v konaní, poukázal na úplne novú obranu, že nárok na odmenu mandatárovi – žalobcovi nebol viazaný na to, či riadne vykonávaná činnosť mandátára – žalobcu prinesie očakávaný výsledok alebo nie, čo je v rozpore s článkom III. veta druhá mandátnej zmluvy a zopakoval záver generálneho prokurátora v podanom mimoriadnom dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v zákonnej jednoročnej lehote ďalej skúmal splnenie podmienok uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 O. s. p.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f) a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Ústavný súd v súvislosti s prekonaním nejednotnosti rozhodovania prijal zjednocujúce stanovisko z 18. marca 2015 pod sp. zn. PL.z. 3/2015, podľa ktorého uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky priamo dostupné účastníkovi konania v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 O. s. p., v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov; b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania; c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený; d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie; e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný; f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. V prípade existencie niektorého z už uvedených dovolacích dôvodov má samotný účastník konania k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania, ktoré môže úspešne využiť aj v prípadoch, keď je podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku procesne neprípustné. Ak nejde o takéto závažné

pochybenia konajúcich súdov je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Jedným zo základných princípov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v rámci civilného konania je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť.

Mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytykaných v mimoriadnom dovolaní (III. ÚS 35/2014).

Ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (s výnimkou dovolania - § 243f ods. 2 písm. c/ O. s. p.) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii tak ako to je vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99).

Podľa ústavného súdu rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy) ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (zhodne pozri tiež uznesenie ÚS II. ÚS 19/2008 zo 16. 01. 2008, uznesenie ÚS IV. ÚS 200/2009 zo 04. júna 2009, nález ÚS II. ÚS 185/2009 z 12. 11.2009).

Uvedené závery ústavného súdu vo vzťahu k prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bez predošlého využitia opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu si osvojil aj najvyšší súd.

Najvyšší súd v posudzovanom prípade postupoval podľa ústavne súladného výkladu a aplikácie zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní a skúmal, či nápravu nezákonného stavu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 20. 06. 2012 č. k. 16Cb/57/2006-383 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 2 521,41 eur a trovy konania vo výške 763,96 eur, vo zvyšku súd žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudkom z 24. septembra 2013 č. k. 21Cob/163/2012-422 rozsudok súdu prvého stupňa v časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 2 521,41 eur potvrdil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 11. 12. 2013. Žalovaný, účastník konania, ktorý podal podnet v jednomesačnej lehote určenej zákonom proti právoplatnému rozhodnutiu súdu nepodal dovolanie. Podal až podnet na podanie mimoriadneho dovolania na generálnu prokuratúru dňa 18. 12. 2013, doručený dňa 10. 01. 2014. V danom prípade prebehlo štandardné dvojstupňové konanie, v ktorom mal žalovaný možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplýva, že by sám náležite chránil svoje práva a konal dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretné. Nepodal dovolanie, a to znamená, že sám nevyužil dostupný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii a ktorý bol potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Vzhľadom na pasivitu samotného žalovaného pri včasnej ochrane jeho práv je procesné neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora, ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovaného žalovaným. Uvedeným postupom žalovaný opomenul účinne hájiť svoje práva, ktoré zákon poskytuje dotknutej osobe, a to využiť podanie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) proti rozsudku krajského súdu z dôvodu ust. § 237 O. s. p. Opomenutie využitia tohto opravného prostriedku nemôže byť nahradené mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora.

V súvislosti s vysloveným právnym názorom dovolací súd poukazuje aj na spoločné stanovisko prijaté občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015.

So zreteľom na to najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O. s. p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie žalovaný. Žalobca podal návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní a podaním zo dňa 10. 11. 2015 tieto vyčísľil.

Najvyšší súd mu preto priznal náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní za jeden úkon právnej pomoci – vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu z 30. 03. 2015 vo výške 121,17 eur (§ 10 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. c/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších zmien) + 8,39 eur paušálnu náhradu (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky), spolu náhradu trov mimoriadneho dovolania 129,56 eur (§ 243i O. s. p. v spojení s ust. § 243c a § 148a ods. 1, 2 O. s. p.). Dovolací súd v súlade s rozhodovacou praxou (pozri sp. zn. 5MCdo/39/2012) nepriznal žalobcovi náhradu trov za uplatnený úkon prevzatie a príprava z dôvodu, že právny zástupca zastupoval žalobcu aj v konaní na súdoch nižšieho stupňa.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 30. novembra 2015

JUDr. Ivana Izakovičová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. Ingrid Habánová